

Looduslike ehitusmaterjalide kasutamise riiklik arengukava 2010-2020
(ehitusmaavarade arengukava)

Avaliku arutelu
PROTOKOLL nr 2

Tallinn,

10. juuni 2009

Toimumise koht: Keskkonnaministeerium, Narva mnt 7a, I korruse saal

Arutelu algus: kell 13.00

Arutelu lõpp: kell 15.15

Arutelu juhatab Rein Raudsep, Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse ja -tehnoloogia osakonna juhataja; protokollija **Janne Tamm,** maapõue büroo peaspetsialist.

Osavõtjaid registreerus 74.

Rein Raudsep avab avaliku arutelu ja tutvustab päevakorda.

Päevakord:

1. Mis tehtud, mis tegemisel. **Rein Raudsep**
2. Ülevaade uurimistöö tulemustest. **Erki Niitlaan,**
OÜ Inseneribüroo STEIGER
3. Sõnavõttud, arutelu

1. Mis tehtud, mis tegemisel.

Rein Raudsep annab lühidalt ülevaate eelmisest, 19. veebruaril toimunud arutelust, kus teavitati ehitusmaavarade arengukava eesmärkidest ja ülesannetest. Raudsep märgib, et avalik huvi arengukava tegemise kohta on suur, kuid arengukava saab anda ainult ehitusmaavarade valdkonna üldise tausta, kus on kirjeldatud riigi huvi ja sellest tulenevad arengusuunad. Raudsep annab ülevaate arengukava koostamise kahest etapist:

- 1) tellitud uurimistöö OÜlt Inseneribüroo Steiger;
- 2) arengukava koostamine koos keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*) läbiviimisega.

Raudsep teatab, et Keskkonnaministeerium kaasab koostamisse Rahandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*), Siseministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi ning vajadusel ka teisi ministeeriume. Ehitusmaavarade arengukava koostamisele kaasaaitamiseks on keskkonnaminister käskkirja alusel moodustanud nõuandva õigusega juhtgrupi, mida juhatab Rein Raudsep ja kuhu kuulub kokku 15 liiget. Juhtgrupi tegevus lõpeb ehitusmaavarade arengukava ja selle rakendusplaani kinnitamisega Vabariigi Valitsuses. Riigihanke tulemusel osutus *KSH* teostajaks AS Maves.

2. Ülevaade uurimistöö tulemustest.

Uurimistöö tulemusi selgitab OÜ Inseneribüroo STEIGER esindaja Erki Niitlaan, kes kõigepealt tutvustab uurimistöö koostanud tööühma liikmeid. Ettekandes annab Niitlaan ülevaate ehitusmaavarade kaevandamisest, selle prognoosist ja varustuskindlusest aastateks 2010-2020, samuti ehitusmaavarade ekspordist ja impordist, kaevandamisega seotud piirangutest, alternatiivsetest materjalidest ning sisemajanduse kogutoodangu (ettekandes *SKP*) mõjust maavarade kasutamisele. Lõpuks esitab Niitlaan rea ettepanekuid arengukava koostajatele.

Erki Niitlaane ettekandega on võimalik tutvuda Keskkonnaministeeriumi kodulehel: <http://www.envir.ee/ehitusmaavarad>

3. Sõnavõttud, arutelu

Priit Adler küsib, kas kavatakse teha uusi geoloogilisi uuringuid, kuna minevikus tehtud uuringud ei vasta tänapäeva nõuetele ning uurida tuleks uusi alasid?

Rein Raudsep vastab, et arengukava jaoks annab tegevuste näol väljundi loodav rakendusplaan: kas seadusandluse abil suunata ettevõtteid või anda kogu initsiatiiv riigile.

Erki Niitlaan vastab, et alles peab jääma ettevõtja algatusvõime, majandus suunab kaevandajaid läbi ehitusobjektide. Ette planeerimine on suhteliselt keeruline. Riik võiks teha uuringuid reserv- ja prognoosvaru tasandil. Maavaravarude detailsemad uuringud nende viimiseks tarbevarude hulka jäigalt ette planeerida ei saa.

Priit Adler teeb ettepaneku, et toorme ümbertöötaja võiks saada soodustust, võrreldes importijaga.

Rein Raudsep vastab, et selle ettepaneku läbivaatamine ja lahenduse leidmine kuulub MKMi tegevusvaldkonda.

Aleksei Lotman küsib, miks ei ole Keskkonnaameti töötajat juhtgrupis?

Rein Raudsep vastab, et kuigi Keskkonnaameti töötajat juhtgrupis ei ole, on kõigil võimalik osaleda ja arvamust avaldada avalikel aruteludel.

Aleksei Lotman küsib, millisel määral arvestati Riigikontrolli auditi tulemusi?

Erki Niitlaan vastab, et auditis esitatud arvud ülekaevandamisest on saadud ametlikust statistikast, see tähendab, et kaevandajad on andnud ise kaevandatud mahu üles ja maksnud selle eest kaevandamisõiguse tasu. Eestis on kõige rohkem üle kaevandatud ca üks protsent.

Peep Siitam ütleb, et tehtud uurimistöö on põhjalik ja teeb ettepaneku töö täiendamiseks lugeda graniit kui kohalik ehitusmaterjal alternatiivsete materjalide hulka ning kajastada töös ka põlevkivituhka, mis on suure potentsiaaliga ning küsib, kas lammutusjäätis sisaldavad ka teedeehituse taaskasutatavaid materjale?

Erki Niitlaan vastab, et jah, sisaldab ja selgitab et kui hakatakse graniiti kaevandama, siis graniidi ja lubjakivi kaevandamise üldmaht jääb samaks, ei ole oluline, millisest maardlast materjal võetakse.

Paul Vesiloo tänab ettekandjat, kiidab tehtud tööd ja küsib, miks kohalikud omavalitsused edaspidi *KOV* on kategooriliselt kaevandamise vastu ning mis on ühiskondlik vastuseis?

Erki Niitlaan vastab, et igal pool vastuseisu ei ole, on konkreetsed objektid, mille vastu ollakse. Põhjuseks on see, et *KOV*il pole motiivi kaevandamisega tegelda. Info kaevandamise vajalikkusest on puudulik. Esitatakse ainult kriitikat. Puudub tasakaalustatud diskussioon.

Mart Jüssi küsib, kas on ikka õige, et Eestis on ELi kõrgemaid taaskasutatavate materjalide kasutusprotsent – 4%? Millel see number põhineb? Miks olukord muutub kriitiliseks kaevandamise 10 aasta perspektiivis? Kas ei võiks olla 15-20 aasta perspektiivis?

Erki Niitlaan vastab, et ELi keskmine taaskasutatavate materjalide kasutusprotsent on 5, Eestis praegu küll 4, kuid arvestades edaspidi põlevkivi aheraine perspektiivset kasutuselevõttu, võib see protsent üle 20 tõusta. 10 aasta kriitiline perspektiiv kaevandamises on ekspertide Niitlaane ja Reinsalu (TTÜ emeritprofessor Enno Reinsalu) seisukoht. Praktika on näidanud, et kui varu jätkub vähem kui 10-ks aastaks, on varustuskindluse probleemid juba olemas ja tekivad siis, kui varu jätkub 10–20-ks aastaks.

Mart Jüssi küsib, miks tulevikumudelid prognoosi osas on lineaarsed, need ei ole usutavad? Maavarade kasutus ja majanduse kasv tuleks lahutada.

Erki Niitlaan soovib tõestada, et uurimistöö autorid eksivad. Kui SKT hakkab teistel alustel kasvama kui praegu, siis seos maavaradega muutub.